

NEMŠČINA

Predmetni izpitni katalog za splošno maturro ■

Predmetni izpitni katalog se uporablja od spomladanskega roka 2010, dokler ni določen novi. Veljavnost kataloga za leto, v katerem bo kandidat opravljal maturro, je navedena v Maturitetnem izpitnem katalogu za splošno maturro za tisto leto.

ric

Državni izpitni center

1. Uvod	5
2. Izpitni cilji	6
3. Zgradba in vrednotenje izpita	8
3.1 Shema izpita	9
3.2 Vrste besedil in tipi nalog	11
3.3 Vrednotenje	13
4. Izpitne vsebine	19
4.1 Komunikacijske funkcije	19
4.2 Tematska področja	20
4.3 Jezikovne strukture	22
4.4 Književnost	28
5. Kandidati s posebnimi potrebami	29
6. Dodatek	30
6.1 Vzorci izpitnih nalog za pisni in ustni del izpita	30
6.2 Obvezna in priporočena literatura za kandidate in učitelje	43

1. UVOD

Predmetni izpitni katalog za splošno maturo iz nemščine vsebuje podatke o ciljih, vsebinah, poteku izpita in načinu ocenjevanja. Njegov namen je usmerjanje dijakov pri pripravi na splošno maturo.

Maturitetni izpit iz nemščine je mogoče opravljati na dveh ravneh zahtevnosti, in sicer na (a) **osnovni ravni** in (b) **višji ravni**.

Poleg dela pri pouku se bo moral ustrezno pripraviti tudi kandidat sam. Nameniti bo moral dovolj časa in skrbi domačemu delu, lastnemu bogatenju besedišča, obvladovanju jezikovnih vsebin iz vseh let učenja in samostojnemu branju.

Kandidati, ki bodo opravljali maturitetni izpit iz nemščine, morajo dokazati, da dosegajo učne cilje na osnovni ravni, za tiste, ki ga bodo opravljali na višji ravni, pa so opredeljeni in v katalogu posebej označeni še zahtevnejši izpitni učni cilji.

Predmetni izpitni katalog za splošno maturo temelji na veljavnem učnem načrtu za nemščino.

Izhodišče za pripravo na maturitetni izpit so učbeniško gradivo in priročniki, ki so v rabi pri pouku.

2. IZPITNI CILJI

JEZIKOVNE SPOSOBNOSTI

Na osnovni ravni zahtevnosti naj bi kandidat pokazal, da je sposoben:

- 2.1 razumeti bistvo in posamezne informacije v avtentičnih pisnih besedilih v nemščini, vzetih iz različnih virov (na primer časopisov, revij, brošur, književnih del), ki se nanašajo na predpisana tematska področja;
- 2.2 razumeti bistvo in posamezne informacije v različnih vrstah posnetkov govornih avtentičnih besedil v nemščini, kakršna so poročila, reportaže, intervjuji, pripovedi, obvestila, izjave;
- 2.3 sporazumeti se v vsakdanjih govornih položajih;
- 2.4 izraziti svoje mnenje in občutke na osnovi pisne ali slikovne iztočnice;
- 2.5 ustno predstaviti pri pouku obravnavano temo in o njej razpravljati;
- 2.6 ustno povzeti bistvo v nemščini napisanega besedila;
- 2.7 pisno se izraziti v eni od stalnih oblik sporočanja (na primer pismu, vabilu, prošnji, poročilu, življenjepisu ...);
- 2.8 v smiselno zaokroženem pisnem sestavku izraziti svoje mnenje, interese oziroma predstaviti argumente in protargumente na vprašanja s predpisanih tematskih področij;
- 2.9 izbrati ter pisno in ustno uporabiti jezikovna sredstva glede na situacijo oziroma sobesedilo, sporočilni namen in naslovnika.

Na višji ravni zahtevnosti naj bi kandidat dodatno pokazal, da je sposoben:

- 2.10 izluščiti sporočilni namen oziroma stališča avtorjev nemških avtentičnih pisnih besedil z različnih tematskih področij;
- 2.11 prepoznati notranjo zgradbo nemških avtentičnih pisnih besedil z različnih tematskih področij;
- 2.12 v nemščini povzeti bistvo in glavne informacije iz besedila, napisanega v materinščini;
- 2.13 v nemščini ustno interpretirati predpisana književna besedila;
- 2.14 pokazati poznavanje celovitega književnega besedila v samostojnem pisnem sestavku z ustrežno analizo ter s predstavitevjo lastnih misli in odnosa do posameznih problemov v besedilu.

ZNANJE

Na osnovni ravni zahtevnosti naj bi kandidat pokazal:

- 2.15 poznavanje besedja, glasoslovja, oblikoslovja, skladnje in pravopisa ter sociolingvističnih in pragmatičnih zakonitosti nemščine, potrebnih za doseganje izpitnih ciljev, ki so opredeljeni v poglavju "Spretnosti in sposobnosti" (od 2.1 do 2.9);
- 2.16 poznavanje in ozaveščenost, (medkulturno) razumevanje relevantnih vidikov kulture in civilizacije dežel nemškega jezika v okviru predpisanih tem.

Na višji ravni zahtevnosti naj bi kandidat dodatno pokazal:

2.17 poznavanje besedja, glasoslovja, oblikoslovja, skladnje in pravopisa ter sociolingvističnih in pragmatičnih zakonitosti nemščine, potrebnih za dosego izpitnih ciljev, ki so opredeljeni v poglavju "Jezikovne sposobnosti" (od 2.10 do 2.14);

2.18 poznavanje predpisanih književnih besedil, potrebno za dosego izpitnih ciljev, ki so opredeljeni v poglavju "Spretnosti in sposobnosti" (2.13 in 2.14).

3. ZGRADBA IN VREDNOTENJE IZPITA

Kandidat se lahko odloči za preverjanje znanja na osnovni ali višji ravni zahtevnosti. Preverjanje je pisno in ustno. Pisna naloga na neki ravni je enotna za Republiko Slovenijo in ocenjena ZUNANJE – EKSTERNO (zunanji ocenjevalci), ustni del pa je ocenjen NOTRANJE – INTERNO (izpitna komisija na šoli).

Vrednost zunanjega dela znaša 80 % končne ocene, vrednost notranjega pa 20 %.

Trajanje pisnega dela izpita (efektivno delo):

na obeh ravneh zahtevnosti – 190 minut.

Trajanje ustnega dela izpita:

na obeh ravneh zahtevnosti do 20 minut.

Kandidat ima pravico do 15-minutne priprave na izpit.

Pri **pisnem delu** so z različnimi tipi nalog preverjane naslednje vsebine in jezikovne sposobnosti:

a/ na osnovni in višji ravni zahtevnosti

bralno razumevanje (2/3 nalog je skupnih za obe ravni, 1/3 pa se jih razlikuje glede na raven),

poznavanje in praktična raba slovničnih struktur in besedja (1/2 nalog je skupnih za obe ravni, druga polovica pa se jih razlikuje glede na raven),

slušno razumevanje (skupne naloge za obe ravni),

pisno sporočanje (naloge se razlikujejo glede na raven);

b/ samo na višji ravni zahtevnosti

poznavanje predpisanih književnih besedil: razumevanje celovitega književnega besedila.

Pri pisnem delu je reševanje vsake izpitne pole časovno omejeno. Kandidati vsako rešeno izpitno polo vrnejo, preden dobijo naslednjo. Med posameznimi deli izpita so krajši odmori.

Pri preverjanju slušnega razumevanja kandidati najprej preberejo nalogo, nato pa poslušajo govorno izhodiščno besedilo, na katero se nanaša naloga. Rešujejo jo lahko že med poslušanjem. Vsako govorno izhodiščno besedilo poslušajo dvakrat, vmes pa je odmor za reševanje naloge.

Pri **ustnem delu** je v okviru znane tematike z iztočnicami v nemščini in gradivom (slike, diagrami, tabele, avtentični odlomki oziroma sestavki ...), predloženim na listih z vprašanji, preverjana kandidatova spretnost ustne komunikacije.

Iz naslednje sheme je razvidna celotna zgradba izpita:

3.1 SHEMA IZPITA

■ OSNOVNA RAVEN

Pisni del

Izpitna pola	Naslov	Čas reševanja	Delež pri oceni	Št. izpitnega cilja	Pripomočki
1		80 minut	40 %		
1 A	Bralno razumevanje /avtentična besedila različnih zvrsti/	(40 minut	20 %)	2.1, 2.15	
1 B	Poznavanje in raba jezika /različni jezikovni problemi v kontekstu/	(40 minut	20 %)	2.9, 2.15	nalivno pero ali kemični svinčnik
2	Slušno razumevanje /govorjeno izhodiščno besedilo v nemščini/	do 20 minut	10 %	2.2, 2.15	
3	Pisno sporočanje	90 minut	30 %		
3 A	Vodeni pisni sestavek v eni izmed stalnih oblik sporočanja /100–120 besed/	(30 minut	10 %)	2.7, 2.9, 2.15, 2.16	nalivno pero ali kemični svinčnik, enojezični in dvojezični slovar
3 B	Daljši pisni sestavek na določeno temo /220–250 besed/	(60 minut	20 %)	2.8, 2.9, 2.15, 2.16	
		skupaj 190 minut	80 %		

Ustni del

Ustno sporočanje	do 20 minut	20 %	2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.9, 2.15, 2.16
-------------------------	--------------------	-------------	--

1. Pogovor na podlagi slikovne iztočnice
2. Vodeni pogovor o določeni temi,
obravnani pri pouku
3. Interpretacija krajšega besedila v nemščini
in pogovor o temi

■ VIŠJA RAVEN

Pisni del

Izpitna pola	Naslov	Čas reševanja	Delež pri oceni	Št. izpitnega cilja	Pripomočki
1		80 minut	40 %		
1 A	Bralno razumevanje /avtentična besedila različnih zvrsti/	(40 minut	20 %)	2.1, 2.10, 2.11, 2.15, 2.17	
1 B	Poznavanje in raba jezika /različni jezikovni problemi v kontekstu/	(40 minut	20 %)	2.9, 2.15, 2.17	nalivno pero ali kemični svinčnik
2	Slušno razumevanje /govorjeno izhodiščno besedilo v nemščini/	do 20 minut	10 %	2.2, 2.15	
3	Pisno sporočanje	90 minut	30 %		
3 A	Vodeni pisni sestavek v eni izmed stalnih oblik sporočanja /180–220 besed/	(40 minut	10 %)	2.7, 2.8, 2.9, 2.15, 2.16	nalivno pero ali kemični svinčnik, enojezični in dvojezični slovar
3 B	Književnost – pisni sestavek /220–250 besed/	(50 minut	20 %)	2.14, 2.17, 2.18	
		skupaj 190 minut	80 %		

Ustni del

Ustno sporočanje	do 20 minut	20 %	2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.9, 2.12, 2.13, 2.15, 2.16, 2.17, 2.18
-------------------------	--------------------	-------------	--

1. Pogovor na podlagi slikovne iztočnice
2. Vodeni pogovor o določeni temi, obravnavani pri pouku
3. Interpretacija književnega besedila

3.2 VRSTE BESEDIL IN TIPI NALOG

Za preverjanje znanja se uporabljajo vrste besedil in tipi nalog, ki so predstavljeni na naslednjih straneh, vendar ne vsi hkrati. Državna predmetna komisija za splošno maturo pri pripravi izpitnih pol vsakokrat izbira med njimi.

■ Bralno razumevanje

Vrste besedil

obvestila in opozorila
oglasil in reklamni oglasi
prospekti, vodniki, radijski in televizijski sporedi
vremenske napovedi in poročila
vozni redi
obrazci, vprašalniki
jedilniki
uradovna in zasebna pisma, razglednice, elektronska sporočila
članki iz časnikov, revij in svetovnega spleta
krajša leposlovna besedila

Tipi nalog

alternativni tip (pravilno – narobe)
izbirni tip (izbira in označitev pravilnega odgovora med več danimi)
povezovanje (povezovanje npr. slike in grafa z besedilom, naslova z besedilom, delov povedi ...)
urejanje (določitev pravega zaporedja med povedmi oziroma odstavki, izpolnjevanje preglednic ...)
dopolnjevanje (dokončanje povedi, izpolnjevanje praznih mest v besedilu ...)
odgovori na vprašanja (v nemščini)
kratek povzetek v nemščini
pojasnjevanje s sinonimi/antonimi
parafraziranje

■ Poznavanje in raba jezika

Vse naloge bodo poznavanje jezikovnih elementov preverjale v kontekstu.

Tipi nalog

izbirni tip
dopolnjevanje (npr. dopolnjevanje povedi z danimi besedami oziroma besednimi zvezami; dopolnjevanje z besedami, ki morajo biti postavljene v zahtevano oziroma pravilno obliko; izpolnjevanje praznih mest v besedilu ...)
pretvorbne naloge (z dano iztočnico)
parafraziranje (z dano iztočnico)
tvorba besed (izpeljevanje, sestavljanje, zlaganje)

■ Slušno razumevanje

Vrste besedil

vremenska poročila, napovedi
odlomki poročil, komentarjev
objave, obvestila, oglasi, reklamni oglasi
pripovedi
intervjuji, pogovori
anekdote

Tipi nalog

alternativni tip
izbirni tip (npr. označiti pravilno trditev med več danimi, izbrati pravilno sliko ...)
dopolnjevanje (npr. vnašanje podatkov v obrazce in preglednice, dopolnjevanje danega besedila ...)
kratki odgovori na vprašanja v zvezi s poslušanim besedilom
zapisi ključnih informacij

■ Pisno sporočanje

Tipi nalog

vodeno pisanje pisma in drugih stalnih oblik sporočanja (vabilo, prošnja, poročilo, življenjepis ...)
vodeni pisni sestavek (po vizualni ali verbalni iztočnici)
svobodnejše pisanje daljšega sestavka na osnovi predpisanega tematskega sklopa (pripovedno, opisno, argumentativno ali drugačno besedilo)
problemsko pisanje v okviru predpisanega tematskega sklopa (razpravljanje, prepričevanje, informiranje ...)
pisni sestavek esejistične narave, ki se nanaša na razumevanje celovitega književnega besedila (samo višja raven)

■ Ustno sporočanje

Tipi nalog

pogovor na podlagi slikovne iztočnice
predstavitve pri pouku obravnavane teme in razprava o njej
povzetek v nemščini napisanega besedila in pogovor o njem
povzetek v materinščini napisanega besedila in pogovor o njem
interpretacija književnega besedila, ki vključuje umestitev besedila v širši kontekst, razumevanje vseh njegovih razsežnosti in osebni odziv na besedilo (samo višja raven)

3.3 VREDNOTENJE

PISNI DEL IZPITA

■ Izpitni poli 1 in 2 (osnovna in višja raven):

Za vsak pravilen odgovor je določeno število točk.

■ Izpitna pola 3:

VODENI PISNI SESTAVEK

Merila za ocenjevanje

1. Komunikacijska ustreznost

Št. točk	Merila
5	Sestavek glede na vsebino in značilnosti besedilne vrste popolnoma ustreza nalogi. Vse zahtevane informacije so navedene izčrpno oziroma dodane so še druge relevantne informacije. Sestavek je zelo prepričljiv.
4	Sestavek ustreza nalogi, iztočnice so dobro razvite, vendar so informacije navedene skopo.
3	Sestavek ustreza nalogi. Sporočilo je na nekaj mestih nekoliko moteno zaradi pomanjkljive uresničitve zahtev: iztočnice so pomanjkljivo razvite oziroma ena iztočnica ni upoštevana oziroma sestavek je krajši od 80 besed (OR) oziroma 140 besed (VR). Sporočilni namen je še dosežen.
2	Sestavek le delno ustreza nalogi. Sporočilo je na več mestih moteno zaradi pomanjkljive uresničitve zahtev: iztočnice večinoma niso razvite oziroma sestavek je krajši od 60 besed (OR) oziroma 120 besed (VR). Sporočilni namen je le delno dosežen.
1	Zelo pomanjkljiva uresničitvev zahtev glede vsebine in/ali besedilne vrste oziroma sestavek je krajši od 40 besed (OR) oziroma 70 besed (VR). Sporočilni namen v glavnem ni dosežen.

Če komunikacijsko ustreznost ocenimo z 1 točko, v kategoriji jezikovna pravilnost dodelimo največ 2 točki.

2. Oblika

Št. točk	Merila
2	Sestavek pri obliki upošteva VSE značilnosti besedilne vrste.
1	Ena izmed značilnosti besedilne vrste ni upoštevana.
0	Sestavek pri obliki ne upošteva več kakor ene od značilnosti besedilne vrste.

3. Jezikovna pravilnost

Št. točk	Merila
5	Sestavek je skoraj brez leksikalnih, oblikoslovno-skladenjskih in pravopisnih napak. Kandidat uporablja zahtevnejše jezikovne strukture.
4	Kljub uporabi zahtevnejših jezikovnih struktur je v sestavku nekaj lažjih leksikalnih in/ali oblikoslovno-skladenjskih in/ali pravopisnih napak.
3	V sestavku je več leksikalnih in/ali oblikoslovno-skladenjskih in/ali pravopisnih napak, vse pomembne informacije pa so jasno izražene.
2	Leksikalne in/ali oblikoslovno-skladenjske in/ali pravopisne napake lahko na nekaj mestih otežujejo razumevanje sporočila. Nekatere pomembne informacije niso jasno izražene.

- 1 Sestavek je zaradi leksikalnih, oblikoslovno-skladenjskih in pravopisnih napak na nekaterih mestih težko razumljiv. Pomembne informacije niso jasno izražene.
- 0 Kandidat ne obvlada osnovnih jezikovnih struktur in/ali ne upošteva osnovnih pravopisnih pravil oziroma sestavek je nerazumljiv.

OPOMBA: Če sestavek ne ustreza predpisani temi oziroma če kandidat sestavka ni napisal, dobi 0 točk. Vmesnih točk ne dajemo.

DALJŠI PISNI SESTAVEK NA DOLOČENO TEMO

Merila za ocenjevanje

1. Vsebina

Št. točk	Merila
7	Sestavek popolnoma ustreza nalogi. Je smiselno, jasno in vsebinsko bogato. Podprt je s prepričljivimi argumenti/protiargumenti oziroma primeri ali citati in kaže veliko stopnjo samostojnosti in izvirnosti.
6	Sestavek ustreza nalogi. Glede na izražene misli je nekoliko manj bogat in izvirno, glede sporočilnosti je jasno in podprt s prepričljivimi argumenti/protiargumenti oziroma primeri.
5	Sestavek skoraj v celoti ustreza nalogi, vendar je v njem manj izvirnosti in prepričljivih argumentov/protiargumentov oziroma primerov. Misli se včasih ponavljajo. Sporočilo celotnega sestavka je razumljivo.
4	Sestavek je skromen, misli se pogosto ponavljajo, sporočilnost ni vedno jasna. Tema je obravnavana zelo površno. Trditve niso podprte z argumenti/protiargumenti oziroma primeri. Ali: uporabljenih je premalo besed (170–190).
3	Sestavek je sporočilno zelo skromen, vsebina ni vedno osredotočena na naslov. Ali: uporabljenih je premalo besed (110–170).
2	Sestavek je izrazito skromen, sporočilnosti skoraj ni oziroma je nejasna. Vsebina je le delno osredotočena na naslov. Ali: uporabljenih je premalo besed (80–110).
1	Zahteve, izražene v navodilih, so (lahko tudi zaradi premalo besed, 30–80) neuresničene, sporočilnosti ni oziroma sestavek je komaj razumljiv.

2. Zgradba

Št. točk	Merila
4	Sestavek je smiselno členjen. Kandidat zelo dobro razvija misli, ki si sledijo v jasnem zaporedju. Besedilo je povezano.
3	Sestavek je smiselno členjen. Kandidat večinoma dobro razvija misli, a si ne sledijo vedno v logičnem zaporedju. Besedilo je v glavnem povezano.
2	Sestavek ni smiselno členjen. Kandidat ponekod nespretno razvija misli oziroma med povedmi ni vedno jasne povezave.
1	Slaba členitev, nepovezanost besedila, misli so le navržene.
0	Sestavek ni členjen.

3. Jezikovna pravilnost

Št. točk	Merila
7	Kandidat spretno uporabi pridobljeno jezikovno znanje in tudi zahtevnejše jezikovne strukture, ima bogato besedišče. Slogovno je sestavek skoraj brezhiben.
6	V sestavku je nekaj lažjih leksikalnih in/ali oblikoslovno-skladenjskih in pravopisnih napak. Raba besedišča je ustrezna. Nekaj lažjih slogovnih pomanjkljivosti. Nekoliko manj bogat besedni zaklad.
5	V sestavku je več lažjih oblikoslovno-skladenjskih in/ali nekaj pravopisnih napak. Nekaj pomanjkljivosti pri rabi besedišča in pri slogu.
4	V sestavku je veliko oblikoslovno-skladenjskih in/ali pravopisnih napak. Skromno besedišče. Precej slogovnih napak.

- 3 Veliko oblikoslovno-skladenjskih in/ali pravopisnih napak. Pogosto neustrezna raba izrazov/ponavljanje istih besed oziroma delov povedi oziroma besedilo je lahko na nekaterih mestih nejasno. Ali: kljub ustreznemu rabi jezikovnih struktur in besedišča je izrazito veliko pravopisnih napak.
- 2 Veliko slovničnih napak, ponavljanje istih besed ali povedi. Neustrezna raba izrazov. Besedilo je na nekaterih mestih težko razumljivo.
- 1 Besedilo je zaradi neustrezne rabe izrazov, ki se ponavljajo v celotnem besedilu, in veliko oblikoslovno-skladenjskih in/ali pravopisnih napak večinoma nerazumljivo.
- 0 Kandidat ne obvlada osnovnih jezikovnih struktur in/ali ne upošteva osnovnih pravopisnih pravil oziroma sestavek je nerazumljiv.

Če je sestavek krajši od 110 besed, v tej kategoriji dodelimo največ 4 točke.

OPOMBA: Če sestavek ne ustreza predpisani temi oziroma če ga kandidat ni napisal, dobi 0 točk. Vmesnih točk ne dajemo.

KNJIŽEVNOST – PISNI SESTAVEK

1. Vsebina

Št. točk Merila

- 7 Sestavek popolnoma ustreza temi naloge. Je zanimiv, jasen, prepričljiv, vsebinsko bogat. Argumenti/protiargumenti, pravilno uporabljeni primeri in citati ter pravilna umestitev odlomka v širši kontekst kažejo na visoko stopnjo razumevanja književnega besedila. Pri interpretaciji kaže kandidat veliko stopnjo samostojnosti, prepričljivosti in izvirnosti.
- 6 Sestavek ustreza temi naloge. Je zanimiv, njegovo sporočilo je jasno. Argumenti/protiargumenti, citati, primeri, uvrstitev v širši kontekst so pogosti in ustrezni. Iz interpretacije je razvidno, da kandidat razume sporočilo književnega besedila. Pri interpretaciji je še zmeraj precej izvirin in samostojen.
- 5 Sestavek delno ustreza temi naloge. Kandidat navaja argumente/protiargumente, primere in citate, vendar niso zmeraj ustrezni. Interpretacija književnega besedila je omejena na navajanje očitnega, ne kaže pa samostojnosti ali višje stopnje razumevanja. Nekatera mesta so nejasna, misli se ponavljajo, sporočilo celotnega sestavka pa je razumljivo.
- 4 Sestavek je skromen in komaj še ustreza temi naloge. Obravnava književnega besedila ne presega navajanja golih dejstev, argumenti/protiargumenti, primeri in citati so pomanjkljivi ali neustrezni. Pri uvrščanju odlomka v širši kontekst je kandidat negotov. Ali: uporabljenih premalo besed (170–190).
- 3 Sestavek komajda ustreza temi naloge. Kandidat omenja temo samo v posameznih povedih, pri tem pa se omejuje le na navajanje nekaj golih dejstev. Sporočilo sestavka ni jasno (lahko tudi zaradi premalo besed: 110–170). Sestavek je komaj razumljiv.
- 2 Sestavek je izrazito skromen, sporočilnosti skoraj ni oziroma je nejasna (lahko tudi zaradi premalo besed: 80–110).
- 1 Zahteve, izražene v navodilih, so (lahko tudi zaradi premalo besed: 30–80) neuresničene, sporočilnosti ni oziroma sestavek je komaj razumljiv.

2. Zgradba

Št. točk Merila

- 4 Sestavek je smiselno členjen. Kandidat zelo dobro razvija misli, sledijo si v jasnem zaporedju. Besedilo je povezano.
- 3 Sestavek je smiselno členjen. Kandidat večinoma dobro razvija misli, a si ne sledijo vedno v logičnem zaporedju. Besedilo je v glavnem povezano.
- 2 Sestavek ni smiselno členjen. Kandidat ponekod nespretno razvija misli oziroma med povedmi ni vedno jasne povezave.
- 1 Slaba členitev, nepovezanost besedila, misli so le navržene.
- 0 Sestavek ni členjen.

3. Jezikovna pravilnost

Št. točk Merila

7	Kandidat spretno uporabi pridobljeno jezikovno znanje in tudi zahtevnejše jezikovne strukture, ima bogato besedišče. Slogovno je sestavek skoraj brezhiben.
6	V sestavku je nekaj lažjih leksikalnih in/ali oblikoslovno-skladenjskih in pravopisnih napak. Raba besedišča je ustrezna. Nekaj lažjih slogovnih pomanjkljivosti. Nekoliko manj bogat besedni zaklad.
5	V sestavku je več lažjih oblikoslovno-skladenjskih in/ali nekaj pravopisnih napak. Nekaj pomanjkljivosti pri rabi besedišča in pri slogu.
4	V sestavku je veliko oblikoslovno-skladenjskih in/ali pravopisnih napak. Skromno besedišče. Precej slogovnih napak.
3	Veliko oblikoslovno-skladenjskih in/ali pravopisnih napak. Pogosto neustrezna raba izrazov/ponavljanje istih besed oziroma delov povedi oziroma besedilo je lahko na nekaterih mestih nejasno. Ali: kljub ustrezni rabi jezikovnih struktur in besedišča je izrazito veliko pravopisnih napak.
2	Veliko slovničnih napak, ponavljanje istih besed ali povedi. Neustrezna raba izrazov. Besedilo je na nekaterih mestih težko razumljivo.
1	Besedilo je zaradi neustrezne rabe izrazov, ki se ponavljajo v celotnem besedilu, in veliko oblikoslovno-skladenjskih in/ali pravopisnih napak večinoma nerazumljivo.
0	Kandidat ne obvlada osnovnih jezikovnih struktur in/ali ne upošteva osnovnih pravopisnih pravil oziroma sestavek je nerazumljiv.

Če je sestavek krajši od 110 besed, v tej kategoriji dodelimo največ 4 točke.

OPOMBA: Če sestavek ne ustreza predpisani temi oziroma če kandidat sestavka ni napisal, dobi 0 točk. Vmesnih točk ne dajemo.

USTNI DEL IZPITA

Vrednotimo:

1. Ustreznost nalogi

- upoštevanje govornega položaja (okolščine, sogovornik, sporočilni namen);
- vsebina (stvarna pravilnost oziroma sprejemljivost izjav, ekonomičnost govora, razumljivost).

2. Jezik

- izbira jezikovnih sredstev (ustreznost, bogastvo izraznih sredstev, sposobnost za nadomeščanje manjkajočih izrazov, jasnost);
- oblikoslovno-skladenjska pravilnost;
- izgovorjava in intonacija.

3. Sposobnost tekočega izražanja in navezovanja

Merila vrednotenja ustnega dela izpita

Osnovna raven

Št. točk	Merila		
1. vpr.	2. vpr.	3. vpr.	
5	9–10	5	Samostojna in z nalogo skladna komunikacija; pravilno odzivanje na pobude oziroma spremembe med pogovorom; pogovor poteka naravno; bogato in smiselno uporabljeno besedje; brez napak oziroma manjše pomanjkljivosti pri rabi slovničnih struktur in/ali izgovoru.
4	7–8	4	Nalogi ustrezna komunikacija; tekoče in povezano sporočanje, le samostojnost in prilagodljivost sta nekoliko manjši; občasni zastoji; manjše težave pri izbiri besedja; nekaj težav pri zahtevnejših slovničnih strukturah in/ali izgovoru; ritem in intonacija ustrezata.
3	5–6	3	Glede na nalogo primerna komunikacija, vendar omejena na krajše povedi; kandidat je zmožen razumeti in posredovati bistvene informacije, le da ponekod potrebuje malo več časa; besedišče zadošča za pogovor o vsakdanjih temah; mestoma oblikoslovno-skladenjske napake; izgovor je zadovoljiv.
2	3–4	2	Kandidat se izraža s kratkimi povedmi; pogovor je možen v omejenem obsegu; za odzivanje na pobude potrebuje več časa; težave z besediščem; pogosta napačna raba posameznih jezikovnih struktur; izgovor je nezanesljiv, vendar je sporočilo možno razumeti.
1	1–2	1	Skromno besedišče; nepovezan govor in zaradi pogoste napačne rabe posameznih jezikovnih elementov nerazumljiv. Kandidatovo znanje ne zadošča za sporazumevanje.
0	0	0	Komunikacija ne ustreza nalogi. Številne oblikoslovno-skladenjske napake, neustrezno besedišče in nezanesljiva izgovorjava onemogočajo sporazumevanje.

OPOMBA: Če kandidat k ustnemu delu izpita ni pristopil oziroma na vprašanje ni odgovarjal, dobi 0 točk. Vmesnih točk ne dajemo.

Višja raven

Št. točk	Merila		
1. vpr.	2. vpr.	3. vpr.	
5	5	5	Samostojna in z nalogo skladna komunikacija; pravilno odzivanje na pobude oziroma spremembe med pogovorom; pogovor poteka naravno; bogato in smiselno uporabljeno besedje; brez napak oziroma manjše pomanjkljivosti pri rabi slovničnih struktur in/ali izgovoru.
4	4	4	Nalogi ustrezna komunikacija; tekoče in povezano sporočanje, le samostojnost in prilagodljivost sta nekoliko manjši; občasni zastoji; manjše težave pri izbiri besedja; nekaj težav pri zahtevnejših slovničnih strukturah in/ali izgovoru; ritem in intonacija ustrezata.
3	3	3	Glede na nalogo primerna komunikacija, vendar omejena na krajše povedi; kandidat je zmožen razumeti in posredovati bistvene informacije, le da ponekod potrebuje malo več časa; besedišče zadošča za pogovor o vsakdanjih temah; mestoma oblikoslovno-skladenjske napake; izgovor je zadovoljiv.
2	2	2	Kandidat se izraža s kratkimi povedmi; pogovor je možen v omejenem obsegu; za odzivanje na pobude potrebuje več časa; težave z besediščem; pogosta napačna raba posameznih jezikovnih struktur; izgovor je nezanesljiv, vendar je sporočilo možno razumeti.
1	1	1	Skromno besedišče; nepovezan govor in zaradi pogoste napačne rabe posameznih jezikovnih elementov nerazumljiv. Kandidatovo znanje ne zadošča za sporazumevanje.
0	0	0	Komunikacija ne ustreza nalogi. Številne oblikoslovno-skladenjske napake, neustrezno besedišče in nezanesljiva izgovorjava onemogočajo sporazumevanje.

OPOMBA: Če kandidat k ustnemu delu izpita ni pristopil oziroma na vprašanje ni odgovarjal, dobi 0 točk. Vmesnih točk ne dajemo.

Št. točk	Merila
3. vpr.	
9–10	Kandidatovo znanje je nadpovprečno. Izraža se jasno in koherentno, uporablja tudi zahtevnejše jezikovne strukture, ustrezno uporablja metajezik; njegovi argumenti, pravilno uporabljeni primeri in citati ter pravilna umestitev odlomka v širši kontekst kažejo na visoko stopnjo razumevanja književnega besedila; pri interpretaciji kaže veliko samostojnosti, prepričljivosti in izvirnosti.
7–8	Kandidatovo znanje je boljše od povprečja; jezik je manj bogat, pri rabi metajezika je manj suveren; argumenti, citati, primeri, uvrstitev v širši kontekst so pogosti in ustrezni; njegovo navajanje je v glavnem koherentno; iz interpretacije je razvidno, da razume sporočilnost književnega besedila; pri interpretaciji je še vedno precej samostojen, prepričljiv in izviren.
5–6	Kandidatovo znanje je v vseh pogledih povprečno; izraža se sicer jasno, vendar ne bogato, le redko pravilno uporabi zahtevnejše jezikovne strukture ali sploh ne, le mestoma pokaže poznavanje metajezika; njegovo navajanje argumentov, citatov in primerov ni vedno koherentno; njegova interpretacija književnega besedila ne kaže samostojnosti ali višje stopnje razumevanja; občasno potrebuje učiteljeva dodatna vprašanja.
3–4	Kandidatovo znanje ne dosega povprečja; navajanje je večinoma nekoherentno; pri izražanju so večje napake, kandidat ne uporablja zahtevnejših jezikovnih struktur, ne uporablja metajezika; njegova obravnava književnega besedila ne presega navajanja golih dejstev, argumentiranje, primeri in citati so pomanjkljivi, pri uvrščanju odlomka v širši kontekst je negotov; dokaj odvisen od učiteljevih dodatnih vprašanj.
1–2	Kandidatovo znanje in besedišče sta skromni; njegovo navajanje je nekoherentno, svojih trditev ne podpre z argumenti ali citati; njegovo poznavanje književnega besedila temelji na nekaterih dejstvih, odlomka ne zna uvrstiti v širši kontekst; tudi na učiteljeva dodatna vprašanja se ne odziva ustrezno.
0	Kandidat ne zna umestiti odlomka oziroma pesmi v širši kontekst. Tudi učiteljeva pomoč mu ne pomaga. Sporazumevanje ni mogoče.

OPOMBA: Če kandidat ni pristopil k ustnemu delu izpita oziroma ni odgovarjal na vprašanja, dobi 0 točk. Vmesnih točk ne dajemo.

4. IZPITNE VSEBINE

4.1 KOMUNIKACIJSKE FUNKCIJE

Kandidat pozna oziroma zna ustrezno rabiti različne jezikovne izvedbe naslednjih komunikacijskih funkcij:

1. spoznavno-predstavitvene,
2. predstavitveno-izrazne,
3. izrazno-čustvene,
4. vplivanjske in
5. vzorce za vzpostavljanje stikov z ljudmi.

Komunikacijske funkcije s spoznavno-predstavitveno vlogo:

poimenovati, opisovati (predmetnost in dejanja glede na čas, prostor, pripadnost), definirati, posredovati sporočila, poizvedovati, povpraševati po informacijah; dajati podatke o sebi in drugih, poročati

Komunikacijske funkcije s predstavitveno-izrazno vlogo:

izražati lastne pobude in ugotavljati miselnost drugih, izražati strinjanje in nestrinjanje, zanikati, povabiti in sprejeti povabilo ali ponudbo, obljubiti; povedati, da je nekaj mogoče/nemogoče; vprašati, ali je nekaj mogoče/nemogoče; izražati prepričanje in spraševati o prepričanju drugih; izraziti pripravljenost za neko dejanje in vprašati sogovorca, ali zmore nekaj storiti

Komunikacijske funkcije z izrazno-čustveno vlogo:

upovedovati svoja čustva in razpoloženje, prepoznavati čustva in razpoloženje sogovorca; izraziti veselje, neugodje, odpor, presenečenje, upanje, hvaležnost, zadovoljstvo/nezadovoljstvo; spraševati sobesednika po njegovih čustvih in razpoloženju; izraziti razočaranje, bojazen ali skrb; napovedati namen in vprašati sogovorca po njegovem namenu; izraziti željo in vprašati po željah sogovorca; upovedovati svoja moralna stališča in prepričanje ter prepoznavati moralno prepričanje sogovorca; se opravičiti, sprejeti opravičilo; odobravati, obžalovati, izraziti prizadetost/neprizadetost

Komunikacijske funkcije z vplivanjsko vlogo:

vplivati na voljo in hotenje sogovorca;
predlagati, prositi in zahtevati, da se nekaj stori, prositi in opozarjati;
vplivati na ravnanje;
dajati navodila, usmerjati in sklepati o ravnanju

Vzorci za vzpostavljanje stikov z ljudmi:

začeti in ohraniti stik s sogovorcem pri pozdravljanju, srečevanju, spoznavanju ljudi; se predstaviti in predstaviti druge, se posloviti; nagovoriti in uvesti sporočilo; nazdraviti, voščiti

4.2 TEMATSKA PODROČJA

4.2.1 Osebni podatki

ime, priimek
datum in kraj rojstva
starost
naslov, telefon (telefaks, e-mail)
narodnost, veroizpoved
poklic
interesi, nagnjenja
zunanost
značaj, temperament
razpoloženje

4.2.2 Družina in dom

družinski člani
odnosi med družinskimi člani in generacijami
družinska praznovanja
vzgoja
bivalno okolje
stanovanje
oprema

4.2.3 Šola, izobraževanje

vrste šol, učni predmeti, izpiti, ocene
vseživljenjsko učenje
življenje v šoli
interesne dejavnosti

4.2.4 Poklicno delo

poklici in dejavnosti v zvezi z njimi
izbira poklica
delovne razmere

4.2.5 Kultura, umetnost, medkulturnost

umetnostne zvrsti in umetniška dela
šege in navade
pomen znanja tujih jezikov za stike med različnimi kulturami
poznavanje držav in območij nemškega jezika, njihovih pokrajin in mest:
geografske, zgodovinske, ekonomske, politične in kulturne značilnosti

4.2.6 Znanost, tehnologija, množični mediji

dosežki znanosti in tehnike
kino, gledališče
radio, televizija

4.2.7 Prosti čas, zabava, šport

- organizacija in načrtovanje prostega časa
- igre za prosti čas, plesi
- branje
- izleti, počitniške dejavnosti
- šport in rekreacija, športna tekmovanja

4.2.8 Potovanje in promet

- načrtovanje potovanj – vozni redi, prospekti
- države in turizem
- mesta in znamenitosti
- mladinski turizem
- počitniška oprema
- vrste prevozov
- vozovnice in drugi dokumenti

4.2.9 Telo in zdravje

- telo, deli telesa
- osebna higiena
- počutje, bolezni, poškodbe, nesreče
- skrb za zdravje
- zdravila: uporaba, zloraba
- zdravju škodljive navade

4.2.10 Nakupovanje

- vrste trgovin
- nakupovanje živil, oblačil
- mere, uteži, denar
- načini plačevanja
- reklamni oglasi
- potrošniška družba

4.2.11 Hrana in pijača

- jedi, pijače, specialitete
- obroki, posoda, pribor
- naročanje hrane in pijače v restavraciji
- jedilni list
- prehranjevalne navade in zdrava prehrana

4.2.12 Storitvene dejavnosti

- pošta, telefon, banka
- policija, prometna služba
- servisne službe
- zdravstvena služba
- socialne službe
- zavarovanje, socialno varstvo

4.2.13 Narava in varstvo okolja

- živalstvo in rastlinstvo
- vremenski pojavi, vremenska napoved
- podnebje, letni časi
- uničevanje okolja in njegove posledice

4.2.14 Politika in družba

družbenopolitični odnosi v Sloveniji in Evropski uniji
stranke, parlament, vlada, sindikati, nevladne organizacije
društva, dobrodelne dejavnosti

4.2.15 Medčloveški odnosi

sosedski, prijateljski stiki
skrb za starejše
odnosi moški – ženska
odnosi med generacijami

4.3 JEZIKOVNE STRUKTURE

Kakor pri besedišču tako tudi pri jezikovnih strukturah ločimo strukture, ki naj jih dijak aktivno uporablja pri ustnem in pisnem sporočanju, in strukture, ki so potrebne za razumevanje. Dijak naj si prizadeva, da "aktivira" čim večji delež "pasivne" slovnice; vsekakor pa je najpomembnejša dejanska uporabnost določenih jezikovnih struktur.

Seznam priporoča za višjo in osnovno raven posebej, katere strukture naj bi dijak usvojil aktivno (A), katere pasivno (P) in katere naj bi poznal le informativno (I).

Osnovna raven Višja raven

■ Skladnja (*Syntax*)

Vrste povedi (*Satzarten*)

<i>Aussage</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Frage</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Aufforderung</i>	<i>A</i>	<i>A</i>

Stavčni okvir (*Satzklammer*)

<i>Verbklammer</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Nebensatzklammer</i>	<i>A</i>	<i>A</i>

Zaporedje stavčnih členov (*Stellung der Satzglieder*)

<i>Dativobjekt – Akkusativobjekt</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Position der Angaben (temporal, kausal, modal, lokal)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>

Zložene povedi (*Zusammengesetzte Sätze*)

<i>Koordinierende Verbindung (Priredje)</i>		
<i>Hauptsatz + Hauptsatz</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>- und, denn, sondern, aber</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>- sowohl/als auch</i>	<i>P</i>	<i>A</i>
<i>Subordinierende Verbindung (Podredje)</i>		
<i>Hauptsatz + Nebensatz</i>	<i>A</i>	<i>A</i>

<i>Nebensatz + Hauptsatz</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Hauptsatz – Nebensatz – Hauptsatz</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>uneingeleiteter Nebensatz</i>	<i>P</i>	<i>A</i>
<i>Nebensatzarten</i>		
<i>dass-Satz (Objekt-, Subjektsatz)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Temporalsatz</i>		
<i>- während</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>- wenn</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>- als</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>- nachdem</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>- bevor</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>- seit/seitdem</i>		
<i>Relativsatz</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Konditionalsatz</i>		
<i>- real</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>- potential</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>- irreal</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Kausalsatz (weil, da)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Finalsatz (damit, um...zu)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Konzessivsatz (obwohl, trotzdem)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Modalsatz</i>		
<i>- ohne dass/ohne ... zu+Infinitiv</i>	<i>P</i>	<i>A</i>
<i>- (an)statt dass/anstatt ... zu+Infinitiv</i>	<i>P</i>	<i>A</i>
<i>Komparativsatz (wie, als, als ob)</i>	<i>P</i>	<i>A</i>
<i>Indirekte Fragen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Präpositionalergänzungen (mit Verben, Substantiven, Adjektiven)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>

■ **Oblikoslovje (Morphologie)**

Glagol (Verb)

<i>schwache, starke Verben</i>		
<i>Modalverben, Hilfsverben,</i>		
<i>untrennbare/trennbare Verben</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>unpersönliche Verben</i>		
<i>reflexive/reziproke Verben</i>		
<i>Präsens</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Perfekt</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Präteritum</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Plusquamperfekt</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Futur I - Zukunft</i>	<i>A</i>	<i>A</i>

<i>Versprechen, Befehl</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Prognose, Vermutung,</i>	<i>P</i>	<i>A</i>
<i>Futur II (Prognose, Vermutung)</i>	<i>I</i>	<i>I</i>
<i>Imperativ</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Konjunktiv II (Höflichkeit, Wunsch, potentiale/irreale Bedingung)</i>		
<i>Hilfsverben, Modalverben</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>würde+Infinitiv</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Konjunktiv II einiger starker Verben</i>	<i>I</i>	<i>P</i>
<i>Konjunktiv I (indirekte Rede)</i>	<i>I</i>	<i>I</i>
<i>Passiv</i>		
<i>Vorgangspassiv (Präs., Prät., Perf.)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Zustandspassiv (Präs., Prät.)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>mit Modalverben (Präs., Prät.)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Umschreibungen</i>	<i>P</i>	<i>A</i>
<i>passivunfähige Verben</i>	<i>I</i>	<i>I</i>
<i>Partizip II (auch als Attribut)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Partizip I (Gleichzeitigkeit, Attribut)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Infinitiv</i>		
<i>ohne zu</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>mit zu</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Funktionsverben+(Prap.)+Substantiv</i>	<i>P</i>	<i>A</i>
<i>bringen, finden, geben, haben, halten, leisten, machen, nehmen, setzen, stehen, stellen, treffen, ziehen</i>		

Samostalnik (Substantiv)

<i>Genus</i>		
<i>Bestimmung nach der Bedeutung</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Bestimmung nach der Form</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Numerus</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Deklination</i>		
<i>schwach, gemischt, stark</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Eigennamen</i>	<i>I</i>	<i>P</i>
<i>Artikel</i>		
<i>Gebrauch bei geogr. Eigennamen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Auslassung/Nullartikel</i>	<i>P</i>	<i>A</i>

Pridevnik (Adjektiv)

<i>Deklination</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>mit Artikel</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>ohne Artikel</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>mit unbest. Artikel</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>nach alle, beide, sämtliche, irgendwelche, viele, manche, wenige, einige</i>	<i>P</i> <i>P</i>	<i>A</i> <i>A</i>
<i>Steigerung</i>	<i>A</i>	<i>A</i>

Zaimek (Pronomen)

<i>Personalpronomen (N, A, D)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Possessivpronomen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Demonstrativpronomen</i>		
<i>der, dieser, jener, solcher, derselbe, derjenige</i>	<i>A</i> <i>P</i>	<i>A</i> <i>A</i>
<i>Relativpronomen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Reflexivpronomen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Reziprokpronomen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Interrogativpronomen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Indefinitpronomen</i>		
<i>etwas, nichts, jemand, niemand, jedermann, einige, viele, all-, ander-, beide, manch-, wenige, irgendein(er)</i>	<i>A</i> <i>A</i> <i>P</i>	<i>A</i> <i>A</i> <i>A</i>
<i>man (N,A,D)</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Gebrauch von "es"</i>	<i>P</i>	<i>A</i>

Števniki (Zahlwörter)

<i>Grundzahlwörter</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Ordnungszahlwörter</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Wiederholungszahlwörter</i>	<i>P</i>	<i>P</i>
<i>Verteilungszahlwörter</i>	<i>I</i>	<i>I</i>
<i>Gattungszahlwörter</i>	<i>I</i>	<i>I</i>
<i>Bruchzahlwörter</i>	<i>P</i>	<i>A</i>
<i>Zahladverbien</i>	<i>I</i>	<i>P</i>
<i>Substantivierte Zahlwörter</i>	<i>I</i>	<i>P</i>

Prislov (*Adverb*)

<i>Lokaladverbien</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Temporaladverbien</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Modaladverbien</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Kausaladverbien</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Steigerung</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Pronominaladverbien</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Demonstrativadverb, z.B.: darauf</i>		
<i>Frageadverb, z.B.: worauf?</i>		

Predlogi (*Präpositionen*)

<i>mit Akkusativ</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>mit Dativ</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>mit Genitiv</i>		
<i>(an)statt, wegen, während, trotz</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>außerhalb, innerhalb, oberhalb,</i>	<i>P</i>	<i>P</i>
<i>unterhalb</i>	<i>P</i>	<i>P</i>
<i>Wechselpräpositionen</i>	<i>A</i>	<i>A</i>

Členki (*Partikeln*)

<i>aber, denn, ja, doch, mal,</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>nur, noch, auch, besonders,</i>		
<i>fast, genau, wohl</i>	<i>P</i>	<i>A</i>

■ Besedotvorje (*Wortbildung*)

Zloženske (*Komposita*)

<i>Substantiv</i>		
<i>Subst.+Subst., Verb+Subst.,</i> <i>Adj.+Subst., Präp.+Subst.</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Adjektiv</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Verb</i>		
<i>Verb+Verb, Adj.+Verb,</i> <i>Adverb+Verb, Präp.+Verb</i>	<i>A</i>	<i>A</i>
<i>Adverb/Pronomen</i>	<i>I</i>	<i>P</i>

4.4 KNJIŽEVNOST

Obravnava književnosti pri pouku nemščine izhaja iz branja celovitega besedila, ki je tudi temelj predhodne šolske obravnave in interpretacije. Predpostavlja dijakovo razumevanje besedila v vseh njegovih razsežnostih. To pomeni poznavanje dogajalne plasti, glavnih oseb, umetnostne zgradbe in besedilnih posebnosti – posameznih sestavin in tudi medsebojnih povezanosti.

Tako razumevanje zahteva sočasno upoštevanje izvirnega sociokulturnega okolja obravnavanega besedila oziroma umestitve v nemško književno tradicijo in dijakovih osebnih izkušenj, ki vplivajo na njegovo medkulturno branje. Dijaku ne omogoča samo neposrednega stika z izvirnim nemškim besedilom, marveč ga hkrati navaja k spoznavanju posebnosti nemške kulture in k razmišljanju o lastnem medkulturno odvisnem odnosu do prikazanega besedilnega sveta.

Tako dijak lahko vodeno usvaja potrebne bralne spretnosti in se uvaja v samostojno branje književnosti v nemščini. Nemška kulturna in književna tradicija oziroma literarnozgodovinski podatki o njej so pomembna pomoč pri vzpostavljanju ustvarjalnega stika z nemškim leposlovnim besedilom, niso pa predmet nefunkcionalnega učenja na pamet.

Državna predmetna komisija za splošno maturo za nemščino pred začetkom šolskega leta razpiše za zaključni letnik tematski sklop za pisno in ustno preverjanje znanja iz književnosti na višji ravni.

Tematski sklop se za zaključni letnik objavi pred začetkom dveletnega obdobja za pripravo na maturo, in sicer v skladu z veljavnim Maturitetnim izpitnim katalogom za splošno maturo, na spletni strani Državnega izpitnega centra (www.ric.si).

5. KANDIDATI S POSEBNIMI POTREBAMI

Zakon o maturi v 4. členu določa, da kandidati opravljajo maturo pod enakimi pogoji. Kandidatom s posebnimi potrebami, ki so bili usmerjeni v izobraževalne programe z odločbo o usmeritvi, v utemeljenih primerih pa tudi drugim kandidatom (poškodba, bolezen), se lahko glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje prilagodi način opravljanja mature in način ocenjevanja znanja.

Možne so naslednje prilagoditve:

1. opravljanje mature v dveh delih, v dveh zaporednih rokih;
2. podaljšanje časa opravljanja maturitetnega izpita (tudi odmorov, možno je več krajših odmorov);
3. prilagojena oblika izpitnega gradiva (npr. Braillova pisava, povečava, kjer je prevod vprašanj nemogoč, zapis izpitnega gradiva na disketi ...);
4. poseben prostor;
5. prilagojena delovna površina (dodatna osvetlitev, možnost dviga ...);
6. uporaba posebnih pripomočkov (Braillov pisalni stroj, ustrezna pisala, folije za pozitivno risanje ...);
7. izpit s pomočnikom (npr. pomočnik bralec ali pisar);
8. uporaba računalnika;
9. prirejeni ustni izpit in izpit slušnega razumevanja (oprostitev, branje z ustnic, prevajanje v znakovni jezik);
10. prilagoditev opravljanja praktičnega dela maturitetnega izpita (npr. prilagoditev opravljanja seminarske naloge, vaj);
11. prilagojen način ocenjevanja (npr. napake, ki so posledica kandidatove motnje, se ne upoštevajo, pri ocenjevanju zunanji ocenjevalci sodelujejo s strokovnjaki za komunikacijo s kandidati s posebnimi potrebami).

6.1 VZORCI IZPITNIH NALOG ZA PISNI IN USTNI DEL IZPITA

BRALNO RAZUMEVANJE

TEXT 1

Lesen Sie bitte den folgenden Text.

Müllers Müll

Wie die Deutschen ihren Müll trennen

Hier, in diesem ganz normalen kleinen Haus in einer ganz normalen Gemeinde wohnt eine ganz normale Kleinfamilie: Die Müllers. Die Müllers leben wie Millionen andere deutsche Familien auch:

Die Eltern arbeiten, die Kinder gehen zur Schule, man fährt ein- bis zweimal im Jahr in den Urlaub und ... man trennt seinen Müll.

Wie bitte? Für viele Menschen außerhalb von Deutschland ist Mülltrennung etwas Neues und Unbekanntes. Georg, Marianne, Christoph und Lisa Müller erklären, wie es funktioniert.

Bioabfall

"Wir essen viel Obst und Gemüse", sagt Marianne Müller (37). "Die Abfälle, wie zum Beispiel Orangen- oder Kartoffelschalen, aber auch Teeblätter oder Eierschalen, sammle ich in der Küche in diesem Plastikbehälter. Wenn er voll ist, bringe ich ihn raus zur Biotonne und die wird im Winter alle 14 Tage und im Sommer jede Woche geleert."

Altpapier

"Wir haben Glück", freut sich Georg Müller (44). "In vielen anderen Orten muss man das Altpapier selbst zum Container bringen. Bei uns wird es alle 14 Tage abgeholt. Das Knüllpapier, also zum Beispiel Eierkartons, Notizzettel, Briefkuverts oder Papiertüten, stecken wir in einen solchen Plastiksack. Nur Zeitungen und Zeitschriften kommen nicht mit hinein. Die packe ich zu Bündeln und lege sie am Abholtag zusammen mit den vollen Knüllpapiersäcken raus auf den Bürgersteig."

Altglas

"Ich bringe die leeren Flaschen und Gläser gerne zu den Altglascontainern. Das klappert so schön beim Reinwerfen!" lacht Lisa Müller (8). "Das durchsichtige Glas kommt in den Weißglas-Container, das braune in den Braunglas-Container und das grüne ... natürlich in den Grünglas-Container! Aber man muss aufpassen, dass keine Deckel mehr auf den Gläsern oder Flaschen sind, denn die sind ja nicht aus Glas sondern aus Metall oder aus Plastik und gehören in den gelben Sack."

Problemfälle

"Halbvolle Spraydosen sind zwar aus Metall und Plastik. Man darf sie aber trotzdem nicht in den gelben Sack werfen", erklärt Christoph Müller (11). "Weil sie giftig sind, gehören sie in den Sondermüll. Deshalb bringe ich sie zusammen mit dieser kaputten Energiesparbirne zum ‚Giftmobil‘. Das ist ein Lastwagen, der an jedem ersten Dienstag im Monat zur Bahnhofstraße kommt."

Gelber Sack

"Viele Verpackungen sind aus Plastik oder aus Metall, wie zum Beispiel Joghurtbecher oder Konservendosen. Die kommen bei uns alle in den gelben Sack. Auch Milchtüten aus Papier müssen mit hinein, weil sie innen eine Plastikschiene haben. Der gelbe Sack wird in unserer Gemeinde alle 14 Tage direkt vor dem Haus abgeholt. Praktisch, nicht?"

Restmüll

"Tja, und dann gibt es natürlich auch noch die ganz normale Mülltonne für den Restmüll. Hier kommt alles rein, was nach der Mülltrennung übrig bleibt. Das ist nicht mehr besonders viel, zum Beispiel volle Staubsaugerbeutel."

(Nach: www.hueber.de)

■ Alternativni tip

Entscheiden Sie, ob folgende Behauptungen richtig (R) oder falsch (F) sind, und markieren Sie jeweils den entsprechenden Buchstaben.

1. Für die meisten Deutschen ist die Mülltrennung nichts Neues. (1)
R F
2. Auch Menschen, die nicht in Deutschland leben, kennen dieses Konzept sehr gut. (1)
R F
3. Küchenreste werden in der Küche gesammelt und später in die Biotonne geleert. (1)
R F
4. Alle 14 Tage bringen die Müllers das Altpapier zu einem Container. (1)
R F
5. Zeitungen und Zeitschriften kommen zusammen mit Knüllpapier in den gelben Sack. (1)
R F
6. Die kleine Lisa hilft bei der Mülltrennung und hat viel Spaß dabei. (1)
R F
7. Der giftige Sondermüll kommt in eine große Mülltonne. (1)
R F
8. Auch wenn man die Mülltrennung ernst nimmt, bleibt am Ende viel übrig. (1)
R F

Rešitev:

1. R
2. F
3. R
4. F
5. F
6. R
7. F
8. F

TEXT 2

Lesen Sie bitte den folgenden Text.

Vom Papyrus zur schwarzen Kunst

Zur Entstehungsgeschichte des Buches

Bedrucktes Papier – heute eine Selbstverständlichkeit. Fast zu viel des Guten, denkt man sich beim Anblick der überquellenden Briefkästen. Nun versuchen wir uns einmal vorzustellen, wie das vor 5000 Jahren ablief, wollte man die letzten News oder allerlei Wissenswertes erfahren oder der Nachwelt etwas hinterlassen. Wie sahen die Vorfahren unserer Bücher, Zeitungen und Zeitschriften aus? Aus welchen Materialien bestanden die Beschreibstoffe zuvor und wie wurde eine Mitteilung aufgezeichnet? Wir blenden zurück.

In **Mäsoptamien** zählt ein Ziegenhirte die Tiere seiner Herde. Um die Zahl besser behalten zu können, schreibt er sie auf ein feuchtes Tontäfelchen. So begann vor 5000 Jahren die lange und bemerkenswerte Geschichte des Buches. Die Erzählungen und Legenden der alten Völker, ihr Wissen und die Neuigkeiten über die letzten Kriegszüge wurden ab dieser Zeit nicht mehr nur mündlich weitergegeben, sondern aufgeschrieben. In Mäsoptamien verwendete man dazu die Vorder- und Rückseite feuchter Tontäfelchen. Die dazu verwendeten Schriftzeichen nennt man Keilschrift. Die fertig beschriebenen Tafeln wurden an der Sonne getrocknet. Handelte es sich um sehr wichtige Texte, brannte man sie jedoch im Ofen, um sie unzerstörbar zu machen; aufbewahrt wurden sie in den Tempeln.

Die **Ägypter** bevorzugten Papyrus als Beschreibstoff, auch **Griechen** und **Römer** verwendeten Papyrusrollen. Die größte Bibliothek der Antike gab es übrigens in der ägyptischen Stadt Alexandrien. Ihr Bestand umfasste über 500.000 Papyrusrollen!

Später schrieb man in Rom mit einem Griffel auf kleine Holztäfelchen, die mit einer dunklen Schicht aus Wachs überzogen waren. Die Täfelchen wurden am Rücken zusammengeschnürt, die alten Römer nannten das einen Kodex. Der Vorläufer des Buches war damals geboren; die umfangreiche Papyrusrolle hatte ausgedient, weil sie nicht so zweckmäßig in der Handhabung war.

Durch das trockene Klima Nordafrikas konnten sich die jahrtausendealten ägyptischen Papyrusrollen bis heute erhalten.

Fast 4000 Jahre alt sind aus **China** die ältesten schriftlichen Aufzeichnungen. Als Beschreibstoff verwendeten die Chinesen zunächst längliche Streifen aus Holz oder Bambus, die von oben nach unten beschrieben wurden. Um das 4. Jh.v.Ch. wurden von den Chinesen meterlange Seidenbänder mit Pinsel und Tusche beschrieben. Um ein einfaches Lesen zu ermöglichen, wurden die Stoffbahnen auf Stäbe aufgerollt. Als das Papier bereits erfunden war, galt seine Verwendung in China jedoch als Zeichen der Armut.

263 v. Ch. ließ Eumenes von Pergamon (eine antike griechische Stadt) einen neuen Beschreibstoff aus Tierhaut herstellen: das Pergament. Da es seit jeher als teurer galt, wurde es mit dem Aufkommen des Papiers nur mehr als Bucheinband verarbeitet.

Cai Lun, ein chinesischer Hofbeamter (62-121 n.Ch.) gilt als Erfinder des Papiers. Mit 15 Jahren kam er an den kaiserlichen Hof. Dort erhielt er den Auftrag, einen Beschreibstoff zu erfinden, der geeigneter als Bambus und billiger als Seide sei. Nach der Legende präsentierte er im Jahre 105 das erste Papier. Zuerst wurde es aus einem Brei von Hanf oder Bambus hergestellt, die Araber verwendeten später alte Kleider als Rohmaterial. Seit 1850 nimmt man Holz für die Papierherstellung.

Im Mittelalter schrieben Mönche die Bibel und die Bücher der antiken Autoren ab, um sie zu vervielfältigen. Mit kunstvollen Handschriften wurden so unzählige Bücher in den Schreibstuben der Klöster kopiert und mit Bildern verziert. Diese sogenannten illuminierten Bücher sind bis heute kostbare Schätze in alten Bibliotheken.

Wie stellt man mehrere Exemplare von ein und demselben Buch her, ohne es immer wieder mit der Hand abschreiben zu müssen? Johannes Gutenberg ist der Erfinder des Buchdrucks mit beweglichen Lettern. Über sein Leben ist wenig bekannt. Um 1445 stellte Gutenberg bewegliche Buchstaben aus Metall her, sogenannte Bleilettern, und erregte mit seiner Erfindung großes Aufsehen. Bei dieser Methode standen die Buchstaben Kopf und wurden seitenverkehrt zu Zeilen gesetzt. Pro Stunde schaffte man bis zu 1600 Zeichen. Gutenbergs Methode wurde fünf Jahrhunderte lang angewendet.

(Nach JÖ, April 2000)

■ Alternativni tip

Entscheiden Sie, ob folgende Behauptungen richtig (R) oder falsch (F) sind. Markieren Sie den entsprechenden Buchstaben.

1. Bereits im Mittelalter wurden die Bücher durch Buchdruck vervielfältigt. (1)

R F

2. Nach 1445 war die Herstellung mehrerer Exemplare von ein und demselben Buch einfacher. (1)

R F

Rešitev:

1. F

2. R

■ Izbirni tip

Markieren Sie den Buchstaben der richtigen Antwort.

1. Die größte antike Bibliothek befand sich in (1)

a) Griechenland.

b) Rom.

c) Ägypten.

2. In der Bibliothek gab es (1)

a) 500 000 Papyrusrollen.

b) mehr als 500 000 Papyrusrollen.

c) weniger als 500 000 Papyrusrollen.

Rešitev:

1. c

2. b

■ Odgovori na vprašanja

Beantworten Sie kurz die folgenden Fragen. Die richtigen Antworten finden Sie nur im Text.

1. Wann begann die lange Geschichte des Buches? (1)

2. Worauf wurden die mäsopotamischen Erzählungen und Legenden geschrieben? (1)

Rešitev:

1. vor 5000 Jahren

2. auf feuchte Tontäfelchen

■ Dopolnjevanje

Ergänzen Sie die folgenden Sätze. Die richtigen Lösungen finden sie nur im Text.

1. Die Schriftzeichen, mit denen man in Mäsopotamien
das Wissen festhielt, werden _____ genannt. (1)
2. Durch spezielle Verfahren wurden die beschriebenen
Tontafeln haltbar gemacht und in Tempeln _____. (1)

Rešitev:

1. Keilschrift
2. aufbewahrt

■ Parafraziranje

Finden Sie im Text die Wörter, die ähnliche Bedeutung haben wie folgende Ausdrücke.

1. besondere Flüssigkeit, die zum Schreiben und Zeichnen
verwendet wird - _____ (1)
2. durch ein bestimmtes Ereignis eine große, öffentliche
Aufmerksamkeit auslösen - _____ (1)

Rešitev:

1. (die) Tinte
2. (großes) Aufsehen erregen

POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

■ Izbirni tip

Markieren Sie den Buchstaben mit der richtigen Lösung.

Ich musste eine wichtige Entscheidung ____.

- a) nehmen
- b) treffen
- c) bringen
- d) machen

Rešitev:

b

■ Dopolnjevanje

Ergänzen Sie.

Wenn ich gestern Zeit _____, hätte ich mir den Film angesehen.

Rešitev:
gehabt hätte

■ Tvorba besed

Bilden Sie ein vom unterstrichenen Verb abgeleitetes Substantiv.

1. Kennst du den Mann, der so gut tanz? – Ja, das ist ein bekannter russischer _____.

Bilden Sie ein Kompositum.

2. Waren Sie schon im Süden Frankreichs? – Ja, voriges Jahr verbrachte ich meine Ferien in _____.

Rešitev:
1. Tänzer
2. Südfrankreich

■ Parafraziranje

Drücken Sie das Unterstrichene anders aus.

Überholen verboten! Man _____.

Rešitev:
darf nicht überholen

■ Pretvorba

Formen Sie den folgenden Satz / die unterstrichenen Satzteile um.

Wir sind sicher, unsere Lehrerin richtig verstanden zu haben.
Wir sind sicher,

_____.

Rešitev:
dass wir unsere Lehrerin richtig verstanden haben

■ Pretvorbe v danem besedilu (samo višja raven)

Formen Sie die unterstrichenen Textteile um.

Was ist gesünder: Surfen im Wasser oder im Internet

1. Surfen im Wasser ist eine nicht gerade ungefährliche Betätigung.
Surfen im Wasser ist eine Betätigung,
_____.
2. Zum Surfen wird ein Surfbrett benötigt.
Zum Surfen _____ ein Surfbrett.
3. Das Surfbrett bekam seinen Namen wegen der Form eines flachen, breiten Brettes. Das Surfbrett bekam seinen Namen, _____
eines flachen, breiten Brettes _____.
4. Für Kenner stellt das größte Vergnügen das Surfen vor der australischen Küste dar.
Für Kenner stellt das größte Vergnügen dar, vor der australischen Küste
_____.
5. Nicht genug, bei diesem zweifelhaften Vergnügen ertrinken zu können, man muss dafür auch noch nach Übersee.
Nicht genug, _____,
man muss dafür auch noch nach Übersee.

(nach: Willkommen)

Rešitev:

1. die nicht gerade ungefährlich ist
2. benötigt man
3. weil/da es die Form ... hat
4. zu surfen
5. dass man bei diesem zweifelhaften Vergnügen ertrinken kann

**Tüte oder Sackerl, Sahne oder Schlag:
Ein Österreich-Ratgeber für Deutsche**

MJ: Zu Gast in Österreich sind alljährlich auch viele Deutsche. Mäuse stehen zwar nicht auf dem Speiseplan, aber es gibt auch bei uns für deutsche Urlauber so manchen Stolperstein, vor allem sprachlicher Natur. Was uns vereint, das trennt uns zugleich. Ich sage nur "Tüte" statt "Sackerl", "Bulette" statt "Fleischlaberl" oder "Sahne" statt "Schlag". Für das Urlaubsland Österreich sind die Deutschen jedenfalls nach wie vor die wichtigsten Gäste und einige deutsche Urlauber machen mit ihrem Auftreten auch recht deutlich, dass sie das wissen. Für die vielen anderen seiner Landsleute, die sich im Nachbarland Österreich konfliktfrei zurechtfinden wollen, hat mein Kollege Eberhard Nembach, Österreich-Korrespondent der ARD, einen kleinen Knigge für richtiges Verhalten zusammengestellt.

E. Nembach: Österreicher sind sehr empfindlich, besonders gegenüber Deutschen. Es gibt zehnmal mehr Deutsche als Österreicher. Das Nachbarland im Norden ist für die Österreicher eine Art großer Bruder – ein bisschen bedrohlich, heimlich bewundert und gern immer wieder beschimpft. Für deutsche Touristen gilt deshalb: Erwähnen Sie Deutschland am besten gar nicht. Sprechen Sie auch bloß nicht über Fußball, auch nicht über die letzte Europameisterschaft. Denken Sie daran, Österreich war noch nie für eine EM qualifiziert. 2008 dürfen die Österreicher auch nur mitspielen, weil die Europa-Meisterschaft in ihrem Land stattfindet. Reden Sie lieber über Schifahren, da können Österreicher mit ihren Medaillen prahlen. Ach ja, und wenn Sie schon mal mit Österreichern reden, glauben Sie nicht, dass Sie alles verstehen, was sie sagen, bloß weil Sie Deutsch sprechen. Sie verstehen ja auch nicht alles, was Österreicher sagen, wenn sie Deutsch reden, oder?

MJ: Die österreichische Sprache ist eine schwere Sprache. Das fängt schon im Kaffeehaus an, wo man zum Kuchen und Kaffee "Schlagobers" bestellen muss.

E. Nembach: Das wäre in Wien der Erzfehler. Ein typischer Fehler ist es auch, bei der Bestellung einfach zu sagen: "Einen Kaffee, bitte." Einem Kellner in der Kaffeemetropole Wien muss der deutsche Gast schon genauer erklären, was er will. Es gibt jetzt eben den "Kleinen", den "Großen", den "Mocca", den "Braunen", dann gibt es den "Melange", das ist ein "Kleiner" gestreckt mit Milch, oder den "Einspänner", das ist ein kleiner "Mocca" im Glas mit Schlagobers drauf.

Und wenn es ein bisschen länger dauert, dann bloß nicht drängeln. Das hassen die Österreicher an den Deutschen am meisten. Eile und Hetze gelten als unhöflich. Schlechter Stil, typisch für die Deutschen. Genau so, wie der Verzicht auf Titel. Jeder Ladenbesitzer ist ein "Herr Kommerzialrat", jeder Dorfpolizist ein "Herr Inspektor", jede Grundschul-Lehrerin eine "Frau Professor". Am besten redet man Unbekannte überhaupt gleich als "Herr Doktor" oder "Frau Magistra" an. Zu hoch greifen beim Titel, das ist üblich und schadet nie. Schaden kann es auch nicht, wenn man sich als deutscher Gast in Österreich an die wichtigste aller Regeln hält: Geben sie viel Geld aus, sparen sie nicht mit Trinkgeldern. Zahlende Gäste aus Deutschland sind den Österreichern immer lieb und teuer, egal welche Fehler sie ansonsten machen.

(Nach Ö1, Mittagsjournal, 18. 7. 2004)

■ Alternativni tip

Hören Sie gut zu und entscheiden Sie, ob folgende Behauptungen R (richtig) oder F (falsch) sind.

Die Deutschen haben in Österreich Probleme mit dem Speiseplan.

R F

Rešitev:

F

■ Izbirni tip

Hören Sie den Text und markieren Sie den Buchstaben mit der richtigen Lösung.

Deutsche Touristen sollten ihr Land am besten _____ erwähnen.

- a) nie
- b) selten
- c) sehr oft

Rešitev:

a

■ Dopolnjevanje

Hören Sie den Text und ergänzen Sie sinngemäß.

Die Österreicher sprechen sehr gern über _____.

Rešitev:

Schifahren

■ Kratki odgovori

Hören Sie den Text und beantworten Sie die folgenden Fragen.

Wo sollte man nicht auf den Titel verzichten? _____

Rešitev:

In Österreich

VODENI SPIS

Osnovna raven (100–120 besed)

Lansko leto ste dobili štipendijo Veleposlaništva Zvezne republike Nemčije in preživeli mesec dni na izobraževanju na univerzi v Münchnu. Zdaj vas gospod Wagner z veleposlaništva poziva, da napišete poročilo o bivanju, ki mora vsebovati naslednje:

- *Kako ste bili zadovoljni z bivanjem (študentski dom, prehrana).*
- *Poročilo o izobraževanju (učne ure, profesorji, kolegi v skupini).*
- *Pobude za organizacijo izobraževanja v bodoče.*

Vaš naslov:
Ajda/Igor Mlakar
Tavčarjeva 50
SLO-4000 Kranj

Naslov veleposlaništva:
Veleposlaništvo Zvezne republike Nemčije
Prešernova 10
SLO-1000 Ljubljana

Napišite pismo in pri tem upoštevajte ustrezno obliko te besedilne vrste.

Višja raven (180–220 besed)

Lansko leto ste dobili štipendijo Veleposlaništva Zvezne republike Nemčije in preživeli mesec dni na izobraževanju na univerzi v Münchnu. Zdaj vas gospod Wagner z veleposlaništva poziva, da napišete poročilo o bivanju, ki mora vsebovati naslednje:

- *Kako ste bili zadovoljni z bivanjem (študentski dom, prehrana).*
- *Poročilo o izobraževanju (učne ure, profesorji, kolegi v skupini).*
- *Pobude za organizacijo izobraževanja v bodoče.*
- *Kako boste uporabili pridobljeno znanje (študij, projekti, seminarske naloge).*

Vaš naslov:
Ajda/Igor Mlakar
Tavčarjeva 50
SLO-4000 Kranj

Naslov veleposlaništva:
Veleposlaništvo Zvezne republike Nemčije
Prešernova 10
SLO-1000 Ljubljana

Napišite pismo in pri tem upoštevajte ustrezno obliko te besedilne vrste.

DALJŠI PISNI SESTAVEK

Osnovna raven (220–250 besed)

Schreiben Sie einen Aufsatz zu einem der beiden Themen. Drücken Sie Ihre eigene Meinung aus und führen Sie möglichst viele Beispiele bzw. Argumente an. Unterstreichen Sie das gewählte Thema:

Thema 1:

Reisen einst und heute

Thema 2:

Miteinander leben – voneinander lernen (Die Zukunft im vereinten Europa)

KNJIŽEVNOST – PISNI SESTAVEK

Višja raven (220–250 besed)

Urs Widmer, Der blaue Siphon

Welche Rolle spielt in der Erzählung die blaue Siphonflasche? Was symbolisiert sie?

■ Pogovor na podlagi slikovne iztočnice (osnovna in višja raven)

Primer 1

Sehen Sie sich das Bild an und kommentieren Sie es. Mit dem Prüfer/der Prüferin werden Sie ein Gespräch darüber führen.

Primer 2

Sehen Sie sich das Bild an und kommentieren Sie es. Mit dem Prüfer/der Prüferin werden Sie ein Gespräch darüber führen.

■ Vodeni pogovor na določeno temo (osnovna in višja raven)

(Pripravi učitelj)

Primer za temo "Freizeit":

- Wie verbringen Sie und Ihre Altersgenossen Ihre Freizeit?
- Berichten Sie über das Freizeitangebot an Ihrer Schule oder in Ihrem Heimatort (Sport, Kultur).
- Entsprechen solche Möglichkeiten Ihren Wünschen? Was vermissen Sie? Spielt Geld dabei eine Rolle?

■ Interpretacija besedila (osnovna raven)

Können Tiere lachen?

Wir Menschen lachen gerne über Witze, weil sie kurz und komisch sind. Aber worüber lachen Tiere gerne? Können sie das überhaupt?

Kitzlige Affen ...

Schimpansen können ebenso lachen wie wir Menschen. Aber nur, wenn sie gekitzelt werden oder Spaß an etwas haben. Wenn Schimpansen lachen, machen sie ihr Maul weit auf und zeigen die Zähne. Am liebsten lachen bei den Schimpansen die Kinder. Sie lachen 10 mal häufiger als ihre Eltern, bis zu 200 mal am Tag. Schon Babys lächeln, wenn sie am Bauch gekitzelt werden. Junge Schimpansen lachen vor allem, wenn sie mit ihren Freunden spielen und toben können. Das Lachen spielt in Affenfamilien eine große Rolle. Es verhindert Aggressionen, besonders wenn das Spiel etwas zu grob wird.

... und auch Ratten

Unter Tieren lachen nicht nur Schimpansen, auch Ratten können lachen. Genauso wie die Schimpansen lachen auch die kleinen Nager, wenn man sie am Bauch kratzt. Die Ratten geben beim Lachen ganz hohe Töne von sich, die wir Menschen nicht hören können. Deshalb wussten wir so lange nicht, dass die Ratten lachen. Wenn wir die kleinen Ratten regelmäßig kitzeln, kommen sie ganz von alleine zu uns und wollen gekrault werden.

- Worüber spricht der Text?
- Welche Informationen finden Sie persönlich am interessantesten?
- Macht Lachen auch Menschen weniger aggressiv? Was meinen Sie?
- Bei welchen Gelegenheiten lachen Sie?

■ Interpretacija književnega besedila (višja raven)

Über eine Schreibmaschine gebeugt saß ein Beamter, der offenbar geschlafen hatte und mich blinzeln ansah. Er trug eine Uniform wie ein Husar, wie am Sechseläuten, band einen Gurt mit einer riesigen Pistole um und kam zu der Schranke hinübergeschlurft, vor der ich stand. Sah mich aus trüben Augen an, und ich war plötzlich nicht mehr imstande, ihm zu gestehen, daß Isabelle unter einem fremden Mann lag, in einem Haus ohne Klingel und mit einer falschen Tür, und brummte irgend etwas Wirres über die ausgefallene Straßenbeleuchtung, und der Beamte sagte, von einem Ausfall sei ihm nichts bekannt. Ausweis. Ich hatte keinen und tat, als hätte ich ihn nicht gehört, und ging; rannte, als er "Stehenbleiben!" rief und gleich darauf sogar, als ich hinter einem Busch kauerte und er die Außentreppe herabgerannt kam: "Oder ich schieße!" Ich hielt den Atem an, während er direkt vor mir stand und ratlos die leere Hottingerstraße auf und nieder schaute. Endlich verschwand er im Posten.

Irgend etwas war seltsam gewesen, mit der Einrichtung, jene Schranke war neu, und auch das Telefon, ein historisches Ungetüm aus schwarzem Bakelit, war bei meinem letzten Besuch nicht dort gewesen. Immerhin hatte ich den Posten kaum zwei Wochen zuvor besucht gehabt, wegen einer Parkbuße, die ich unter dem Scheibenwischer meines in der blauen Zone stehenden Autos gefunden hatte, obwohl ich die Parkberechtigung für Anwohner hinter Steuer geklemmt hatte. Auch das Schild außen, „Polizei“, war neu, in Buchstaben, die an Filme aus der Nazizeit erinnerten.

1. Nennen Sie den Autor und den Titel des Werkes, aus dem dieser Abschnitt stammt.
2. Warum sucht der Erzähler die Polizei auf?
3. Wie erlebt er den Polizeiposten und warum wundert er sich?
4. Welchen Eindruck macht die Beschreibung des Postens auf Sie?

6.2 OBVEZNA IN PRIPOROČENA LITERATURA ZA KANDIDATE IN UČITELJE

Pri pripravi na splošno maturo kandidati uporabljajo učbenike in učna sredstva, ki jih je potrdil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje. Potrjeni učbeniki in učna sredstva so zbrani v **Katalogu učbenikov za srednjo šolo**, ki je objavljen na spletni strani Zavoda Republike Slovenije za šolstvo www.zrss.si.

■ Literatura za kandidate in učitelje

Publikacije za pripravo na maturitetni izpit iz nemščine, ki jih izdaja Državni izpitni center.

Enojezični in dvojezični slovarji z novim pravopisom, npr.:

Debenjak, *Veliki nemško-slovenski slovar* (tudi na CD-romu)

Debenjak, *Veliki slovensko-nemški slovar* (tudi na CD-romu)

Pons Basiswörterbuch DaF. *Das Einsprachige Lernerwörterbuch*, Edition Deutsch, Klett.

Langenscheidts Großwörterbuch – *Deutsch als Fremdsprache*, Langenscheidt.

Langenscheidts Taschenwörterbuch – *Deutsch als Fremdsprache*, Langenscheidt.

Pons, *Splošni nemško-slovenski slovar*. Ljubljana: Založba Rokus, d. o. o. 2006.

Pons, *Splošni slovensko-nemški slovar*. Ljubljana: Založba Rokus, d. o. o. 2007.

N. Kramar, A. Greif, M. Žalohar, *Nemška vadnica za srednje šole in maturo*. Ljubljana: Gyrus 2001.

■ Priporočena literatura za učitelje:

Zeitschrift "Deutsch als Fremdsprache", Klett-Verlag

Neva Šlibar, *Im Freiraum Literatur – Brezmejni svet literature*. Nemška književnost za srednje šole (uvodni del). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo 1997.

Urs Widmer, *Der Blaue Siphon. Text und Kommentar*. Bamberg: C. C. Buchner 2002. Vesna Kondrič Horvat. *Vidni svet je prevara: o težavi ločevanja med fikcijo in 'resničnostjo'*. V: Widmer, Urs. *Modri sifon* (Zbirka XX. stoletje), Ljubljana: Cankarjeva založba, 1998. Str. 65–83.

Vesna Kondrič Horvat, *Schreiben ist das Ziel, nicht das Buch*. Bemerkungen zur Prosa Widmers. V: *Vestnik*, 1995, let. 29, št 1–2, str. 225–263.

Brigita Kosevski, *Sozvočje prostega in vodenega*. Pisanje pri pouku (tujih) jezikov, Ljubljana: DZS, 2003.

■ Za šole:

Renate Luscher, *Übungsgrammatik für Anfänger DaF*, Hueber.

K. Hall, B. Scheiner, *Übungsgrammatik DaF für Fortgeschrittene*, Hueber.

M. L. Alpelt, H. P. Alpelt, M. Wagner, *Grammatik á la carte!*, Diesterweg-Sauerländer.

H. Dreyer und Richard Schmit, Lehr- und *Übungsbuch der deutschen Grammatik*, Verlag für Deutsch.

Dr. Nanika Muster, *Morphologie der deutschen Sprache* (Übungen), FF (za višjo raven).

Učbeniški komplet *Mittelstufe Deutsch*, Verlag für Deutsch.

Kurzgrammatik *Deutsch*, Langenscheidt.

Klipp und Klar – Übungsgrammatik Grundstufe Deutsch in 99 Schritten, Ernst Klett International.

M. Dreke, S. Prestes Salgueiro, *Wortschatz und Grammatik* – Üben mit Bildern, Langenscheidt.

J. Sanches Benito, M. Dreke, C. Sanz Oberberger, *Spielend Deutsch lernen* – interaktive Arbeitsblätter für Anfänger und Fortgeschrittene, Langenscheidt.

G. Kniffka, B. Gutzat, *Training TestDaF – Material zur Prüfungsvorbereitung*, Langenscheidt.

Monika Reimann, *Grundstufen- Grammatik für Deutsch als Fremdsprache*, Hueber Verlag.

Dr. Ana Marija Muster, *Nemška slovnica po naše*, Cankarjeva založba, Ljubljana, 2002

Zbirka maturitetnih nalog z rešitvami, 1995–2003. Ljubljana: Državni izpitni center 2004.

Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen. Niveau A1 – A2 – B1 – B2 – C1 – C2. Berlin: Langenscheidt 2001.

Profile Deutsch. Berlin: Langenscheidt 2002.

Olga Swerlowa, *Grammatik&Konversation 1*. Langenscheidt, Berlin 2002.

Olga Swerlowa, *Grammatik&Konversation 2*. Langenscheidt, Berlin 2002.

■ Programska oprema

<http://www.deutsch-als-fremdsprache.de/infodienst>

<http://www.dw-world.de>

<http://www.goethe.de>

<http://www.klett-edition-deutsch.de/infodienst>

<http://www.deutschewelle.de>

<http://www.deutschunddeutlich.de>

<http://www.deutschalsfremdsprache.in/>

<http://www.wirtschaftsdeutsch.de/infodienst>